

Apotheker veroordeeld voor omzeilen preferentiebeleid

Verenigde Apotheken Limburg (VAL) is wegens valsheid in geschrifte veroordeeld tot een boete van € 250.000. Daarnaast heeft de rechtbank de eigenaar van VAL veroordeeld tot een taakstraf van 180 uur. Volgens het Openbaar Ministerie, dat inmiddels hoger beroep heeft aangetekend tegen de uitspraak, heeft VAL met haar handelen € 17,4 miljoen opgestreken.

Auteur **Niek van Barschot, Simone van Keulen en Catelijne Bach**

Wat speelde er?

De apotheker en zijn zoon zijn bestuurders van apothekersorganisatie VAL, die eigenaar is van de dertig VAL-apotheken. De declaraties van deze apotheken werden verzonden via het computersysteem van VAL. Drie zorgverzekeraars hadden met VAL afgesproken dat VAL voor hun verzekerden centraal namens de VAL-apotheken mocht declareren. In de overeenkomsten met de zorgverzekeraars hadden de apotheken zich verplicht tot uitvoering van het door de verzekeraars gevoerde preferentiebeleid. Op grond daarvan zouden zij in beginsel aan verzekerden telkens het door de verzekeraars als preferent aangewezen product moeten afleveren. Doorgaans moeten apotheken dan om verschillende redenen toch wel eens een ander product dan het preferente product verstrekken. Zo kan het zijn dat er op grond van een medische noodzaak een ander product moet worden afgeleverd.

VAL maakte echter bij het declareren gebruik van een daarvoor speciaal door haar ontwikkelde softwaretool, waarmee bij verstrekking van een niet-preferent geneesmiddel automatisch het preferente product werd gedeclareerd. Aldus werden ruim 3,6 miljoen onjuiste declaraties gestuurd.

Wat vindt het Openbaar Ministerie?

Het Openbaar Ministerie (OM) vervolgt zowel VAL, de apotheker en zijn zoon wegens

oplichting en valsheid in geschrifte; VAL zou de zorgverzekeraars hebben bewogen tot het betalen van valse declaraties. De apotheker en zijn zoon hebben opdracht gegeven tot het plegen van deze delicten en zijn dus ook schuldig, aldus het OM.

En de apotheker en zijn zoon?

Vaak was een preferent medicijn niet op voorraad. In het belang van de patiënt werd dan een medicijn van een ander merk verstrekt. In het computersysteem werd vermeld dat het preferente product was verstrekt en dit werd ook automatisch gedeclareerd bij de zorgverzekeraars. De handelswijze heeft geen voordeel opgeleverd voor VAL, dat ook niet het doel had zichzelf te bevoordelen. Verder wist een van de zorgverzekeraars in 2014 al dat de ingediende declaraties onjuist waren. De zoon van de apotheker wist in eerste instantie niet van de onjuiste declaraties. Zodra hij hiervan op de hoogte raakte, heeft hij maatregelen getroffen.

Wat vindt de rechtbank?

De rechtbank heeft op 26 april 2018 uitspraak gedaan in de drie strafzaken tegen VAL en haar bestuurders, de apotheker en zijn zoon. De rechtbank heeft VAL veroordeeld tot betaling van een geldboete van € 250.000. De apotheker is veroordeeld tot 180 uur taakstraf en een voorwaardelijke

VOOR VAL
HEEFT DE
HANDELS-
WIJZE
GEEN
VOORDEEL
OPGELEVERD

Foto iStock

VIA EEN SOFTWARETOOL DECLAREERDE VAL BIJ HET VERSTREKKEN VAN EEN NIET-PREFERENT GENEESMIDDEL AUTOMATISCH HET PREFERENTE PRODUCT.

gevangenisstraf van een jaar. De rechtbank heeft de zoon vrijgesproken omdat niet was bewezen dat hij zich schuldig had gemaakt aan oplichting en valsheid in geschrifte. Volgens de rechtbank is niet bewezen dat VAL zich schuldig heeft gemaakt aan oplichting. Voor oplichting is vereist dat de zorgverzekeraars door de onjuiste vermelding op de declaraties door VAL zouden zijn *bezwogen* om declaraties te betalen, die zij anders niet zouden hebben voldaan. De zorgverzekeraars hebben echter alle declaraties voldaan, zonder eerst te controleren of daarbij wel was voldaan aan het preferentiebeleid. Als VAL de juiste, maar in strijd met het preferentiebeleid afgeleverde, niet-preferente middelen zou hebben gedeclareerd, hadden de zorgverzekeraars deze declaraties ook voldaan. De rechtbank spreekt VAL daarom vrij van oplichting. De apotheker en zijn zoon worden evenmin veroordeeld voor het opdracht geven tot en leiding geven aan oplichting door VAL.

Volgens de rechtbank is er wel sprake van valsheid in geschrifte; VAL heeft bij de zorgverzekeraars met opzet andere geneesmiddelen gedeclareerd dan die aan de patiënten zijn verstrekt. De declaraties zijn vervalst om de zorgverzekeraars te laten betalen voor de op de declaraties vermelde, maar niet verstrekte preferente geneesmiddelen.

De rechtbank stelt vast dat de apotheker opdracht heeft gegeven tot en leiding heeft gegeven aan het vervalsen van de facturen. Onder leiding van de apotheker is immers het declaratieprogramma met bijbehorende software ontwikkeld waarmee de declaraties op grote schaal automatisch werden vervalst.

Waarom lagere straffen?

De rechtbank vindt dat de maatschappij erop moet kunnen vertrouwen dat gegevens in de zorg correct worden gebruikt. Als hiervan misbruik wordt gemaakt, door systematisch in te regelen dat foutief wordt gedeclareerd, kan dat voor een rechtbank aanleiding zijn om zwaar te straffen. Toch zijn de door de rechtbank opgelegde straffen lager dan het OM had geëist. De rechtbank weegt hier mee dat het moeilijk is om de schade vast te stellen die de zorgverzekeraars hebben geleden. Verder zijn de apotheker en zijn zoon nooit eerder veroordeeld voor strafbare feiten. Inmiddels heeft het OM hoger beroep aangekend tegen de beslissing. ■

Niek van Barschot, Simone van Keulen en Catelijne Bach zijn werkzaam bij Van Iersel Luchtman Advocaten. Van Barschot en Bach maken deel uit van het Brancheteam Zorg bij dit kantoor en treden op voor ondernemingen binnen de zorg, waaronder apotheken.

ZORGVER-
ZEKERAARS
HEBBEN ALLE
DECLARATIES
ZONDER
CONTROLE
VOLDAAN